

The methodical approach to assessing the financial performance of Ukrainian enterprises in terms of their scale and spatial location was grounded. Its testing was conducted on the basis of official data website State Statistics Service of Ukraine. Analytical findings of the study are as follows: a significant concentration of financial results in some regions of Ukraine, especially in the city of Kyiv; the presence of a systemic crisis of financial entities in 2014, which is manifested in the negative dynamics and loss of enterprises of all sizes and regions without exception; possibility of absolute growth potential for the large and medium-sized businesses and relative growth potential for the small and micro businesses.

Scientific novelty. *The main scientific result of the article is to improve the methodological approach to assess the financial performance of Ukrainian businesses, which takes into account the effects of their scale and regional location, and involves the following steps: ranking financial results among regions, combined with the assessment of the dynamics and structure; assessment of the financial result of the sized enterprises in Ukraine according to the dynamics of absolute and relative terms; construction some combined effect of Ukrainian businesses matrix size and spatial location; final evaluation of the results.*

Practical significance. *The results are aimed at enhancing tax mechanisms as well as reorganization and bankruptcy tools, the development of national and regional programs that encourage businesses to transition to break-even operations. It also aimed at alignment of regional economic development and synthesis capabilities of large and small businesses.*

Keywords: *financial performance, Ukrainian enterprises, effect, scale, geographical location.*

УДК 35.073:338.48

Кулінська А. В., канд. наук держ. упр., доц.

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна, e-mail: angel-don82@mail.ru

**ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВО-
КРЕДИТНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ НЕВИРОБНИЧОЮ СФЕРОЮ
(НА ПРИКЛАДІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ)**

**Kulinska A. V., Cand. sciences in
public administration Assoc.Prof.**

Donetsk National University of Economics
and Trade named after Mykhayilo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine, e-mail: angel-don82@mail.ru

**FEATURES OF FUNCTIONING OF COMPONENTS FINANCIAL-CREDIT
MECHANISM OF MANAGEMENT OF NON-PRODUCTION SPHERE
(ON THE EXAMPLE OF TOURIST INDUSTRY OF UKRAINE)**

Мета. *Метою статі є формування рекомендацій, спрямованих на ефективний розвиток державного управління туристичною галуззю України на основі вдосконалення фінансово-кредитного механізму.*

Методика. У процесі дослідження особливостей функціонування складових фінансово-кредитного механізму управління невиробничою сферою використано: методи теоретичного узагальнення і порівняння, аналізу і синтезу, системного і факторного аналізу, діалектики.

Результати. На підставі проведеного дослідження розглянуто і з'ясовано особливості фінансування суб'єктів невиробничої сфери на прикладі туристичної індустрії як складової механізму державного управління національним господарством і запропоновано рекомендації, спрямовані на розвиток туристичної індустрії України на основі вдосконалення фінансово-кредитного механізму державного управління.

Наукова новизна. Сформовано фінансово-кредитний механізм забезпечення суб'єктів невиробничої сфери, на прикладі туристичної галузі України, який є сукупністю інструментів реалізації фінансово-кредитної політики, що не пригнічує та дає змогу проводити ефективну туристичну діяльність.

Практична значимість. Розглянуто проблеми фінансування суб'єктів туристичної галузі економіки, що зумовлює потребу ґрунтового аналізу фундаментальних категорій фінансово-кредитного механізму державного управління невиробничою сферою України.

Ключові слова: фінансова система, фінансово-кредитний механізм, фінансові ресурси, державний кредит, національна економіка, невиробнича сфера, туристична галузь, позитивні та негативні аспекти.

Постановка проблеми. Обсяг бюджетного фінансування туристичної галузі на сьогодні становить приблизно 0,03 % від загального обсягу державного фінансування. Тривале збереження існуючого обсягу державного фінансування галузей невиробничої сфери, зокрема туристичної, буде негативно впливати на функціонування й розвиток туристичної індустрії або її руйнувати, особливо якщо не відмовитися від залишкового принципу бюджетного фінансування індустрії та не забезпечити перехід від витратної до результативної цільової моделі.

Крім того, для створення сучасної туристичної індустрії потрібно залучати фінансові ресурси. Головним джерелом фінансування діяльності суб'єктів туристичної галузі є власні фінансові ресурси (прибуток). Однак багато туристичних підприємств відчувають нестачу грошей для забезпечення господарської діяльності, а сподіватися на збільшення фінансування за рахунок держави не доводиться через дефіцитність державного бюджету, особливо в передумовах фінансової нестабільності. Тому розв'язання проблем фінансування суб'єктів туристичної галузі зумовлює потребу ґрунтового аналізу фундаментальних категорій фінансово-кредитного механізму державного управління [1].

Аналіз досліджень і публікацій. За останні п'ять років постійний і стабільний розвиток туристичної галузі залучив у бюджет України чималі фінансові ресурси. Проте нарощування темпів і підвищення ефективності роботи суб'єктів туристичної індустрії, розвиток туристичної діяльності як однієї з провідних галузей невиробничої сфери країни стримуються невирішеністю низки питань, розв'язання яких потребує державного управління або підтримки виконавчих органів влади. У науковій літературі вітчизняні й зарубіжні вчені-економісти – О. В. Гаврилюк, М. Єрмошенко, С. В. Науменкова, В. Л. Плєскач, Л. Ю. Проурзин, Л. М. Стрельбицька – єдині в тому, що механізм фінансування галузей невиробничої сфери, зокрема туристичної, який стихійно сформувався в період перетворень, не відповідає сучасним вимогам забезпечення суб'єктів невиробничої сфери фінансовими ресурсами.

Не вирішені раніше питання, що є частиною загальної проблеми. Обставини, які заважають адаптуватися фінансово-кредитному механізму до сучасної економіки [3]:

– існування стійкої (яскраво вираженої) тенденції державного фінансування невиробничої сфери, наприклад туристичної галузі України, за залишковим принципом або позбавлення невиробничої сфери пріоритетності при формуванні бюджетної політики;

– слабке сприяння залученню ресурсів на потреби функціонування невиробничої сфери господарства через недосконалу структуру фінансової системи й нераціональне використання фінансових методів або важелів;

– недостатньо чітке фінансове законодавство, що впливає на управління ресурсами суб'єктів невиробничої сфери України;

– процес інтеграції України до світового співтовариства супроводжується збільшенням заборгованості, яка використовується як засіб політичного тиску на Україну, або обмеженням присутності держави на зарубіжних фінансових ринках;

– й останнє, держава повинна змінити свій статус із кредитора або спонсора окремих суб'єктів малого підприємництва на роль стимулятора, регулювальника та контролера в справі сприяння розвитку малого підприємництва.

Постановка завдання. У зв'язку з тим, що в ринковій економіці України фінансування суб'єктів невиробничої сфери, зокрема туристичної галузі, набуває щораз більшого значення, необхідно розробити рекомендації, спрямовані на ефективний розвиток державного управління туристичною галуззю України на основі вдосконалення фінансово-кредитного механізму. Для виконання мети ставиться завдання розглянути основні проблеми фінансово-кредитної політики, які гальмують розвиток туристичної галузі України.

Виклад основного матеріалу. Ефективність функціонування невиробничої сфери, зокрема туристичної галузі, в економіці України залежить від використання регулятивних функцій механізму фінансування. Основу фінансування формують такі компоненти: амортизація, інвестування, оподаткування, страхування, лізинг, валютний курс. Природно, що амортизаційні відрахування, інвестиції, податки, внески, субсидії, санкції є інструментами реалізації основних фінансово-кредитних методів [7].

Одним з перспективних напрямків удосконалення фінансування суб'єктів невиробничої сфери, наприклад туристичної галузі України, особливо в період фінансової нестабільності, є інвестування. На сьогодні інвестування стає більше необхідністю, ніж розкішшю або допоміжним джерелом прибутку тому, що Україні з новою економікою і політикою, необхідно планувати по-новому, інвестувати або йти по шляху розвинених країн. Коли є пристойна сума фінансів, яку витратити немає на що, однак і втратити страшно, то необхідно їх вкладати, причому вкладення ці можуть бути різноманітні. Існує безліч варіантів, куди в невиробничій сфері України можна інвестувати капітал. Найпоширеніший варіант інвестування – це акції перспективних підприємств, організацій або корпорацій туристичної галузі України.

Активний розвиток інвестування суб'єктів невиробничої сфери, зокрема туристичної галузі, залежить від такого елемента фінансового механізму, як оподаткування, безпосередньо в період фінансової нестабільності. Аналізуючи процес формування бюджету в Україні, не можна не відзначити той факт, що сьогодні на частку податків припадають 75–90 % бюджетних надходжень. Головним джерелом мобілізації й формування ресурсів є оподаткування [4].

Основними видами оподаткування, на прикладі туристичної діяльності, є система оподаткування, обліку та звітності на загальних підставах і спрощена система оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів малого підприємництва, передбаче-

на Податковим кодексом України. Податкова система більшості країн світу, у тому числі й України, включає прямі та непрямі податки. Непрямі податки відіграють головну роль, їх частина у формуванні дохідної частини бюджету країни складає приблизно 60 %. До непрямих податків належать: податок на додану вартість, акцизний податок, мито; до прямих: податок на прибуток підприємств, податок із власників транспортних засобів, податок на нерухоме майно, податок за землю, податок на промисел.

Але в Україні ані податок на прибуток, ані податок на додану вартість не стимулюють збільшення кількості підприємств малого або середнього бізнесу та темпів збільшення їх виробництва, не зміцнюють їхньої фінансової стійкості. Більше того, у випадку надмірного оподаткування підприємства, щоб вижити, спочатку «ідуть у тінь», а надалі їх закривають. До наслідків приводять не стільки надмірні податки, скільки система штрафних санкцій [2].

За таких умов збільшення рівня оподаткування порівняно з державами-конкурентами породжує відтік інвестицій з невиробничої сфери, наприклад туристичної галузі, зменшення бази оподаткування або зниження обсягу грошових ресурсів, які мобілізуються до бюджетів різних рівнів. Тому у зв'язку з такою ситуацією, особливо в період фінансової нестабільності, українські підприємці, представники малого й середнього бізнесу, до яких належать суб'єкти туристичної галузі, протестують проти прийняття додаткових податкових законопроектів, які передбачають суттєве збільшення податкового навантаження.

Отже, доведено: припинити спад галузей невиробничої сфери, зокрема туристичної галузі, стабілізувати виробництво і сприяти розширенню неможливо без зниження податкового тиску на підприємців, без скорочення кількості або запровадження реальних податків, які б не тільки виконували фіскальну функцію, а насамперед стимулювали підприємницькі структури до розширення господарської діяльності. Тому виникає необхідність у перегляді й ефективному впровадженні економічного механізму регулювання малого підприємництва, до якого належить туристична галузь країни. Основу економічного механізму державного регулювання формують інструменти і важелі як прямого, так і непрямого впливу. Механізм прямих заходів передбачає такі форми й методи: надання субсидій, дотацій, позик; фінансування за рахунок бюджетних коштів; залучення фінансових ресурсів місцевих бюджетів; забезпечення умов для створення та діяльності недержавних фондів підтримки підприємництва. Заходи непрямого впливу включають: податкові знижки (або повне звільнення від деяких податків), податкові пільги, прискорену амортизацію.

Крім того, у роботі доведено, що серед напрямків активізації інвестиційних процесів влада виділяє необхідність централізації частини амортизаційних відрахувань. Для суб'єктів невиробничої сфери, у тому числі й туристичної галузі, треба встановити контроль над централізацією амортизаційних відрахувань. Через оборотні засоби фіктивних організацій відбувається «відмивання», яке позбавляє підтримки виробничий потенціал. Покриваючи недоліки оборотних засобів, занижені амортизаційні нарахування тимчасово приховують дійсний фінансовий стан підприємств чи просто «відтягають» той час, який неминуче настане, але його наслідки будуть катастрофічними. Масове банкрутство підприємств призведе не тільки до погіршення економічної ситуації, але до політичної та соціальної напруги [5].

Тому аналіз показав, що діяльність підприємств як виробничої, так і невиробничої сфери повинна бути спрямована на досягнення зниження собівартості й збільшення прибутку. Однак при наявності твердих рамок оподаткування в підприємств з'являється інтерес до приховування позитивних результатів роботи або завищення валових витрат. Саме це протиріччя стало причиною того, що в Україні норми амор-

тизації затверджені в Законі «Про оподаткування прибутку підприємств». Амортизаційна політика в країні стала частиною податкової політики, яка зробила її недосконалою та привела до проблеми зниження ефективності виробництва або гальмування розвитку економіки. Недосконалість амортизаційної політики держави виявляється у відсутності диференційованого підходу до нарахування амортизації [4].

Також існує проблема правильного використання ресурсів амортизаційного фонду. Амортизаційні відрахування є основним джерелом фінансування інвестицій на підприємствах. Кошти амортизаційного фонду, який формується за рахунок відрахувань, мають цільовий характер і повинні використовуватися для здійснення капітального ремонту основних засобів або придбання нових. Зосередження вартості основних засобів в амортизаційному фонді й перетворення накопичених коштів у нові засоби роботи є функцією, яку повинна виконувати амортизація як головне джерело відтворення.

Отже, у передумовах економічної кризи, коли практично зупинилося фінансування відновлення основних засобів через занепад виробництва і, як наслідок, зниження прибутковості суб'єктів виробничої або невиробничої сфери, у тому числі й туристичної галузі, лізинг стає найбільш доцільним і мобільним методом фінансування. Лізинг сприяє збереженню ліквідності підприємства. Ефективність лізингових угод полягає в інтенсифікації інвестиційного процесу, поліпшенні фінансового стану підприємств-лізингоодержувачів і прискоренні розвитку малого або середнього бізнесу. Відомо, що лізинг – це підприємницька діяльність, яка полягає в наданні лізингодавцем у користування на певний строк лізингоодержувачу частини майна. Об'єктом лізингу може бути будь-яка річ, яка не споживається (автомобілі й побутова техніка), окрім земельних ділянок або інших природних об'єктів. Лізингоодержувач сплачує авансовий платіж (від 5 до 20 % вартості предмету) і стає повноправним користувачем обладнання [1].

Розвиток лізингу є особливо актуальним для України, враховуючи низку обставин. По-перше, українська економіка характеризується високим ступенем зношеності основних фондів. При цьому підприємства як виробничої, так і невиробничої сфери змушені фінансувати інвестиції з власних фінансових ресурсів, оскільки кредити банків, кошти установ інвестування й інші джерела фінансування становлять невеликий відсоток від обсягу капітальних вкладень в економіці. По-друге, в Україні недостатньо розвинений сектор малого або середнього підприємництва, до якого належать суб'єкти туристичної галузі, особливо через ускладнений доступ до фінансування. Активне впровадження лізингових операцій сприятиме відновленню фондів завдяки збільшенню доступу до зовнішніх джерел фінансування порівняно з іншими інструментами.

Незважаючи на цілу низку перешкод на шляху здійснення лізингових операцій, в силу тих або інших обставин, в Україні існують переваги розвитку лізингу порівняно із іншими інструментами механізму. Для лізингоодержувача, тобто суб'єкта невиробничої сфери: більш прості схеми виконання зобов'язань, оскільки майно, що передається в лізинг є заставою, з цієї причини лізингодавці менш вимогливі щодо попередньої кредитної історії лізингоодержувача; лізинг є однією з найбільш доступних форм довгострокового фінансування, тому й не обмежує можливості підприємства в отриманні кредитів; гнучкість платежів, тобто за договором лізингу платежі можна здійснювати відповідно очікуваного грошового потоку лізингоодержувача.

Для лізингодавця: менші ризики порівняно з кредитами, оскільки майно, що є предметом лізингу, виступає забезпеченням виконання зобов'язань, але позичені засоби лізингоодержувачі використовують за цільовим призначенням; менш жорстке державне регулювання і сприятливий податковий режим, зокрема у багатьох країнах

світу при лізингових операціях застосовують прискорену амортизацію, яка зменшує базу оподаткування [6].

Також розвиток зовнішньоекономічних відносин вимагає особливого інструмента, за допомогою якого суб'єкти, які діють на міжнародному ринку, могли б підтримувати між собою фінансову взаємодію. Таким інструментом виступають банківські операції по обміну іноземної валюти. Найважливішим елементом у системі банківських операцій з іноземною валютою є валютний курс. Валютний курс необхідний для обміну валютами при торгівлі товарами або послугами, при руху капіталів або кредитів. Експортер обмінює виручену іноземну валюту на національну тому, що валюти інших країн не можуть обертатися в якості купівельного або платіжного засобу на території держави. Імпортер обмінює національну валюту на іноземну для оплати товарів, послуг, куплених закордоном.

Існує ринкове і державне регулювання величини валютного курсу. Ринкове регулювання, засноване на конкуренції або дії законів вартості, а також попиту та пропозиції, здійснюється стихійно. Регулювання спрямоване на подолання негативних наслідків ринкового регулювання валютних відносин, наприклад, на забезпечення стійкого економічного росту, рівноваги платіжного балансу або зниження росту інфляції в Україні. До головних заходів впливу на величину курсу відносять: валютні інтервенції, дисконтна політика і протекціоністські міри.

Ефективність регулювання валютного курсу залежить від впливу як структурних (діючі в довгостроковому періоді), так і кон'юнктурних (короткострокове коливання курсу) чинників. Щодо структурних відносять: конкурентоздатність товарів та послуг виробничої і невиробничої сфери, у тому числі туристичної галузі, на світовому ринку; стан платіжного балансу держави; купівельна спроможність грошових одиниць та темпи інфляції; ступінь відкритості економіки. Кон'юнктурні чинники пов'язані з коливаннями ділової активності, політичними обставинами, прогнозами або стихійними лихами [5].

Отже, проведене дослідження дозволило визначити, що оподаткування, амортизація, інвестування, лізинг і сукупність таких інструментів, як стимули та санкції, дотації та субсидії, відрахування та внески – це важливіші структурні елементи фінансово-кредитного механізму національної економіки ринкового типу – вимагають вдосконалення, звідси, без формування фінансово-кредитного механізму управління невиробничою сферою, що не пригнічує діяльність та дозволяє проводити ефективну політику, неможливо повноцінне перетворення економіки України в цілому.

Держава, будучи головним інститутом суспільства, покликана забезпечувати організацію фінансово-кредитного механізму, виконувати функції управління його справами, упорядкувати відносини. Тому у напрямку підтримки туристичного підприємництва на загальнодержавному рівні можливо проведення наступних заходів, здатних нормалізувати дієздатність існуючого фінансово-кредитного механізму [4]:

– субсидування, передбачає безповоротне надання коштів підприємству для покриття ним витрат та збільшення прибутків. Але використання субсидування обтяжливе для бюджету країни і є найменш ринковим елементом фінансової підтримки, оскільки воно частково стримує ринковий механізм регулювання суспільного виробництва та може застосовуватися тільки до тих підприємств, існування яких є доцільним та виправданим з погляду держави;

– кредитування, забезпечує надання кредитів на пільгових умовах сфері малого бізнесу, наприклад, туристичної галузі України. Суб'єктами державного кредитування мають бути ті малі підприємства, які не в змозі отримати кошти на фінансовому ринку чи використати власні нагромадження;

– пайове фінансування, припускає фінансування лише певної частини потреб в ресурсах малого підприємства за рахунок ресурсів бюджетів або державних цільових фондів. Інша частина фінансується за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб;

– стимулювання підтримки малих підприємств з боку підприємницьких структур: банків, страхових компаній або корпорацій.

Таким чином, для отримання суттєвого результату на практиці необхідно здійснювати реальні заходи. Це одне з завдань держави, яка повинна змінити свій статус із кредитора та спонсора суб'єктів малого підприємництва на роль стимулятора, регулятора та контролера у справі сприяння розвитку малого підприємництва України.

Висновки. На підставі проведеного дослідження можна зробити висновок, що для створення сучасної туристичної галузі України потрібно залучати фінансові ресурси. Головним джерелом фінансування діяльності суб'єктів туристичної галузі є власні фінансові ресурси. Але багато туристичних підприємств відчують нестачу грошей для забезпечення господарської діяльності, а сподіватися на збільшення фінансування за рахунок держави не доводиться через дефіцитність державного бюджету, особливо в передумовах фінансової нестабільності. Тому в статті розглянуто основні проблеми фінансування суб'єктів туристичної галузі національної економіки, що зумовлює потребу ґрунтовного аналізу фундаментальних категорій фінансово-кредитного механізму державного управління невиробничою сферою України.

При розгляді основних проблем фінансово-кредитної політики, що гальмують розвиток туристичної індустрії й заважають адаптуватися фінансово-кредитному механізму управління невиробничою сферою України до сучасної економіки, з'ясовано особливості фінансування суб'єктів невиробничої сфери на прикладі туристичної галузі України як складової державного регулювання національного господарства і розроблено рекомендації, спрямовані на ефективний розвиток державного управління туристичною діяльністю на основі вдосконалення фінансово-кредитного механізму.

У результаті сформовано фінансово-кредитний механізм забезпечення розвитку суб'єктів невиробничої сфери на прикладі туристичної галузі України, який є сукупністю інструментів реалізації фінансово-кредитної політики, яка не пригнічує та дозволяє проводити ефективну туристичну діяльність.

Список літератури / References:

1. Гаврилюк О. Інвестиційний імідж і інвестиційна привабливість країни / О. Гаврилюк // Фінанси України. – 2013. – № 3(168). – С. 79–93.

Navylyuk, O. (2013) Investment image and investment attractiveness of Ukraine [Investytsiynyi imidzh i investytsiyna pryvablyvist Ukrainy], Finansy Ukrainy, No. 3, pp. 79–93 (ukr).

2. Єрмошенко М. М. Визначення загрози національним інтересам держави у фінансово-кредитній сфері / М. М. Єрмошенко // Економіка України. – 2013. – № 1. – С. 124–132.

Yermoshenko, M. M. (2013) The definition of threat to national interests in financial and credit region [Vyznachennya zahrozy natsionalnym interesam derzhavy u finansovo-kredytniy sferi], Ekonomika Ukrainy, No. 1, pp. 124–132 (ukr).

3. Науменкова С. В. Розвиток фінансового ринку в умовах формування фінансової архітектури : монографія / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – Київ : ЦНД НБУ, 2013. – 484 с.

Naumenkova, S., Mischenko, S. (2013) The development of the financial market of Ukraine in the prerequisites for the formation of a new financial architecture [Rozvytok finansovoho rynku Ukrainy v umovakh formuvannya novoyi finansovoyi arkhitektury], TSND NBU, Kyiv, 484 p. (ukr).

4. Плєскач В. Л. Методологічні засади державного регулювання фінансово-економічного розвитку / В. Л. Плєскач, А. В. Кулик // Фінанси України. – 2014. – № 10(179). – С. 77–85.

Pleskach, V. L., Kulyk, A. (2014) Methodological bases of state regulation of financial-economic development [Metodolohichni zasady derzhavnoho rehulyuvannya finansovo-ekonomichnoho rozvytku], Finansy Ukrainy, No. 10(179), pp. 77–85 (ukr).

5. Проурзин Л. Ю. Туризм как экономический приоритет : монография / Л. Ю. Проурзин. – Москва : Нолидж, 2014. – 318 с.

Prourzyn, L. Yu. (2014) Tourism as an economic priority [Turizm kak ehkonomicheskijj prioritet], Nolidzh, Moscow, 318 p. (rus).

6. Стрельбицька Л. М. Основи безпеки банківської системи України та банківської діяльності : монографія / Л. М. Стрельбицька, М. П. Стрельбицький. – Київ : Кондор, 2011. – 598 с.

Strelbytska, L. M., Strelbytskyi, M. P. (2011) The basis for the safety of the banking system and banking Kondar [Osnovy bezpeky bankivskoyi systemy Ukrainy ta bankivskoyi diyalnosti], Kondor, Kyiv, 598 p. (ukr).

7. Чернега О. Б. Підвищення конкурентоспроможності туристичного сектору України / О. Б. Чернега // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2012. – Вип. 6. Т. 1. – С. 254–259.

Cherneha, O. B. (2012) Improving the competitiveness of the tourism sector of Ukraine [Pidvyshchennya konkurentospromozhnosti turystychnoho sektoru Ukrainy], Ekonomika: problemy teoriya ta praktyku, Vyp. 6, T. 1, pp. 254–259 (ukr).

Целью статті является формування рекомендацій, направлених на ефективне розвиток державного управління туристичною галуззю на основі удосконалення фінансово-кредитного механізму.

Методика. В процесі дослідження особливостей функціонування складових фінансово-кредитного механізму управління непродуцтвеної сфери використані: методи теоретичного узагальнення і порівняння, аналізу і синтезу, системного і факторного аналізу, діалектики.

Результати. На основі проведеного дослідження розглянуті особливості фінансування суб'єктів непродуцтвеної сфери на прикладі туристичної індустрії як складової механізму державного управління і запропоновані рекомендації, направлених на розвиток туристичної індустрії на основі удосконалення фінансово-кредитного механізму державного управління.

Научная новизна. Сформульовано фінансово-кредитний механізм забезпечення суб'єктів непродуцтвеної сфери на прикладі туристичної галузі України, який является сукупністю інструментів реалізації фінансово-кредитної політики, не подавляючих і дозволяючих проводити ефективну туристичну діяльність.

Практическая значимость. Розглянуті основні проблеми фінансування суб'єктів туристичної галузі економіки, що обумовлює необхідність ґрунтовного аналізу фундаментальних категорій фінансово-кредитного механізму державного управління непродуцтвеної сферою України.

Ключевые слова: финансовая система, финансово-кредитный механизм, финансовые ресурсы, государственный кредит, национальная экономика, производственная сфера, туристическая отрасль, позитивные и негативные аспекты.

Objective. The aim of the article is development of recommendations aimed at effective development of the state management of the tourism industry by improving financial and credit mechanism.

Methods. In the process of research of features of functioning of components of the financial-credit mechanism of management of non-productive sphere used: methods of theoretical generalization and comparison, analysis and synthesis, systemic and factor analysis and dialectics.

Results. On the basis of the conducted researches the features of financing of subjects of non-productive sphere, for example the tourism industry, as a component of the mechanism of state management and made recommendations aimed at the development of the tourism industry by improving financial and credit mechanism of state administration.

Scientific novelty. Generated financial and credit mechanism of providing subjects of non-productive sphere on the example of tourist industry of Ukraine, which is a collection of tools for implementation of financial-credit policy that does not inhibit efficient and allows for tourist activities.

Practical value. The main problems of financing of subjects of the tourism industry, underlining the need for thorough analysis of the fundamental categories of financial and credit mechanism of state management of non-industrial sphere of Ukraine.

Key words: financial system, financial and credit mechanism, financial resources, state credit, national economy, non-productive sphere, tourist branch, positive and negative aspects.

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ

УДК 657:331

Гейєр Е., д-р. екон. наук, проф.

Штик Ю., ст. викл.

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна, e-mail:juliashtyk@mail.ru

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИНАГОРОД ПРАЦІВНИКАМ

Geyer E., Dr. Sci. (Ekon.) Prof.¹

Shtyk Y.²

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhayilo Tugan-baranovsky, Kryvyi
Rig, Ukraine, e-mail: eleonorag@inbox.ru¹
juliashtyk@mail.ru²

ORGANIZATION OF ACCOUNTING FOR EMPLOYEE BENEFITS

Мета статті полягає у вдосконаленні процесу організації обліку винагород працівникам.

Методи дослідження, що були використані в процесі дослідження: узагальнення, критичного аналізу, синтезу, спостереження, систематизації.

Результати. Запропоновано використовувати розширену облікову політику в частині винагород працівникам та запроваджувати Положення про винагороди працівникам. Цей документ допомагатиме сформувати в усіх співробітників детальне уявлення про різні винагороди працівникам з урахуванням штатного розкладу. Усе це прийтиме високим результатам роботи, підвищенню інтенсивності праці, збільшенню фінансово-економічних результатів.

Наукова новизна. Удосконалено організацію обліку винагород працівникам, а саме: запропоновано рекомендації з формування облікової політики підприємства та розробки внутрішніх регламентних документів.

Практична значимість. Надані рекомендації дозволять підприємствам забезпечити своєчасне та прозоре формування інформації про винагороди працівникам у системі бухгалтерського обліку.

Ключові слова: організація обліку, облік винагород, облікова політика, документування, положення про винагороди.

Постановка проблеми. Проблема недосконалої організації винагород працівникам на підприємстві є однією з найбільш гострих. В умовах соціально-економічної кризи відбувається скорочення чисельності працівників на підприємствах, що сприяє зміні основних принципів в організації праці та винагород за неї. Для більшості населення заробітна плата, яка входить до поточних винагород працівникам підприємства, втратила свою відтворювальну та стимулюючу функції й фактично перетворилася на різновид соціальних виплат, не пов'язаних з кількістю, якістю та кінцевими трудовими результатами. Праця і винагороди за неї як ціннісні орієнтири втрачають своє соціально-економічне призначення, що руйнує основи економічного й соціального розвитку суспільства в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалити організацію обліку винагород працівникам намагались такі сучасні українські науковці, як Г. С. Кесарчук, О. Ю. Шоляк, І. М. Щирба, Г. А. Семенов, Н. В. Шульга, І. В. Саух. Однак результати